

Profesorer føle sig kaldede til at give Tillids-erklæringer eller Mistillids-erklæringer til Repræsentanterne for det Folk, i hvis Tjeneste de staa, er det en Smagsag for dem; lad dem det. Men at de skulle komme her og faae underkrevet saadanne Mistillids-erklæringer, forekommer mig er en noget vovelig Stilling fra deres Side. Altsaa, det gaa vi neppe ind paa. Nu er der en anden Betragtning, jeg har set gjort gjældende, og som jeg skal offere et Par Ord paa. Man har sagt: Universitetet vil ad denne Vej i finansiell Henseende faae en vis Selvstændighed, ganske vist ikke en forøget Raadighed over disse Midler, men en vis Selvstændighed, der har en symbolisk Betydning, en finansiell Selvstændighed, der er et Symbol dels paa Universitetets over alle andre Formaal ophøjede Opgave og dels ogsaa paa, at Universitetet selv burde, naar det skete sin fulde Ret, have noget Mere end en raadgivende Stemme i disse Anliggender, med andre Ord, at Universitetet paa disse Omraader burde have en vis Grad af Selvstyrelse. Ja, det kan gjerne være, at denne Lov kunde blive et Symbol paa saadan Noget; men hvis det var Meningen, vilde jeg modsætte mig den saa meget stærkere; thi dersom der er Noget, som jeg ikke vil være med til, er det at give Universitetet Selvstyre. Det er Noget af det Sidste, jeg vilde give Universitetet. Selvstyre, tror jeg, er Noget, som har sin gode og naturlige Anvendelse, hvor der er Tale om Magtregler. Der gjælder Selvstyrelse, der afgjøre vi Sagerne ved Flertallet. Men paa det videnskabelige Omraade gjælde Magtsprog virkelig ikke; der gjælde Flertalsafgjørelser ikke. Hvad Universitetet har Krav paa, tror jeg er Lærefrihed, men ikke Selvstyrelse. Lærefrihed skal jeg være villig til at give de enkelte Profesorer, saameget de kunne ønske, men Flertalsafgjørelser indenfor videnskabelige Anstalter tror jeg er en ren Utting. Jeg tror, det er Noget, man neppe faaer Folkethinget med til at gaa ind paa, fordi det er Noget, der slet ikke hører den Sære til, skjøndt man naturligvis for sit Vedkommende vilde sætte megen Pris paa at faae den. Hvad vilde Følgen blive deraf? Følgen deraf vilde selvfølgelig blive, at de Anstuelser, som til en given Tid bundsfælder sig ved Universitetet, disse bornerte Anstuelser, som man rundt omkring ved alle Universiteter til given Tid har set nok af — og at disse Anstuelser ogsaa ere ved vort Universitet, er der ikke nogen Tvivl om — vilde i Kraft af et Magtsprog have det i deres Hænder at holde andre nyere og bedre Anstuelser ude. Det vilde føre til, at der dannede sig et vist Familieherredømme ogsaa paa Universitetets Omraade, og det er Noget, som jeg i højeste Grad vilde være imod. Altsaa, forsaavidt som dette Lovforslag skulde være et Symbol eller Forvarsel paa Noget i den Retning, vil jeg opfordre ærebe Medlemmer til at passe paa det med dobbelt Opmærksomhed; thi Noget i den

Retning tror jeg nødvendig, vi skulde komme ind paa. Nei, lad os ikke faae nogen virkelig reel eller symbolisk Betegnelse for Universitetets ophøjede Stilling; det tror jeg ikke, vi trænge til. Lad os hellere, naar vi skulle afgjøre det, faae et Symbol paa, at Universitetet ligesom alle andre Instituter og alt Andet i Landet er afhængigt af de almindelige konstitutionelle Myndigheder. Lad os faae en saadan Stilling til Universitetet, at dette aldrig glemmer, at det i sin Virksomhed staar i samme Afhængighedsforhold til det Folk, for hvis Skyld det er til, som alle andre Instituter, alle andre Embeder og alle andre Statsformaal, som vi fremme her i Landet.

Dahl: Forsaavidt det foreliggende Lovforslag tilsigter en Restitution af Universitetets Formue, kan jeg ganske tiltræde det. Det blev stærkt betonet af den høitærede Kirkeminister i det andet Thing, at det var et Pietetshensyn og et Hensyn til mulig mislige Forhold, under hvilke Universitetet kunde komme i trange Lider, der vare Hovedmotiverne til Forslaget, idet det tilfælde blev hovedet, at Anvendelsen af Universitetets Midler altid vilde være fuldt undergivet den lovgivende Myndighed, saaledes at Forslaget i Virkeligheden kun betegner en formel Forandring i Universitetets økonomiske Stilling. Det sidste Hensyn, Hensynet til Universitetets Stilling i trange Lider, anser jeg, tilmed i Betragtning af den ubeskaarne Myndighed, som Lovgivningsmagten vil bevare over Universitetets Midler, for mindre afgjørende, da jeg er fuldt forvissat om, at vort Folk og dets Repræsentation altid vilde sætte Universitetets Opgave saa høit, at de ikke til nogen Tid vilde negte Universitetet den nødvendige Støtte. Det første Hensyn, Pietetshensynet, lægger jeg derimod, i Mod sætning til den ærebe sidste Tale (Hørup), ganske særlig Bægt paa. Jeg anser det for at være af stor Betydning for et Folk, at det trofast og samvittighedsfuldt efterkommer henfærne Liders velgjørende Billie, og jeg anser det ikke blot for saa at sige en moralsk Pligt, men tillige for klogt og nyttigt, hvad man desværre ogsaa maa tage Hensyn til, da det ellers let kunde ske, at Nutiden og Fremtiden vilde tabe Lyften til at gaa i Fortidens Fodspor. — Der henpeges i den kommissionsbetænkning, hvoraf Lovforslaget er fremgaaet, til Universitetets Fundats af 1539, i hvilken Christian den 3die beder og befværger sine Efterkommere paa Darnarks Throne, at de vilde lade Universitetet bestaa urørt og paa ingen Maade tillade, at dets Indtægter anvendes til andre Formaal, og i senere Fundatser og Kongebreve udtales det, at „Gudsset stedse og altid skal blive hos Universitetet under Guds Gævn, Straf og Brede“. So mindre saadanne Fundatsbestemmelser have Hensyn til Fundators og hans Efterfølgeres egen Fordel og